

Бергер Л.С.

старший викладач кафедри іноземних мов факультету фінансів
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

Коломійцева А.О.

старший викладач кафедри іноземних мов факультету фінансів
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

Ільїна О.М.

старший викладач кафедри іноземних мов факультету фінансів
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

МІСЦЕ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У МОВНІЙ ОСВІТІ СУЧАСНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

***Анотація.** У статті розкрито значущість застосування інноваційних педагогічних технологій для підготовки майбутніх вчителів та проаналізовано можливості їх впровадження у навчальний процес вищих педагогічних закладів освіти. Розв'язанням одного з найважливіших стратегічних завдань на сьогоднішньому етапі модернізації вищої освіти України забезпечення якості підготовки спеціалістів на рівні міжнародних стандартів, яке можливе за умови зміни педагогічних методик та впровадження інноваційних технологій навчання.*

***Ключові слова:** технологія, інноваційні педагогічні технології, підготовка майбутнього вчителя, моделювання, інтерактивні технології, метод проектів, мультимедійні технології, педагогічні дисципліни, педагогічні технології.*

***Abstract.** In this article the importance of innovative pedagogical technologies for preparations of future teachers is discussed and the opportunities of their usage in the learning process of high education are discussed. The decision of the most important tasks on the modern stage of modernization of Ukrainian high education provision of the preparation quality of specialists on the level of international standards, which is possible under condition of pedagogical methodological changing and innovative technologies of education usage.*

***Key words:** technologies, modeling, interactive pedagogical technologies, method of projecting, pedagogical disciplines, pedagogical technologies.*

***Постановка проблеми.** Постійне вдосконалення й оновлення змісту і технологій підготовки фахівців на основі компетентнісного підходу є важливою проблемою реформування системи вищої професійної освіти в Україні, що дає змогу у майбутньому досягнути кращих стандартів у педагогіки. Враховуючи сучасні загальноосвітні тенденції, зміна основної парадигми освіти конкретизується у вимогах до підготовки вчителів, здатних успішно працювати у правовому, громадянському суспільстві, в якому вчитель та система загальноосвітніх закладів відіграють важливу роль. Проблема підготовки майбутнього вчителя за допомогою інноваційних педагогічних технологій на сьогоднішній день є відкритою та актуальною. Одним із стратегічних завдань вищої освіти, згідно з Програмою розвитку освіти в Україні на ХХІ століття, є досягнення якісно нового рівня мобільності та професійно-практичної підготовки фахівців. Адже оптимальним засобом соціальної та економічної адаптації людини до життєдіяльності в умовах ринкової економіки є її професійна підготовка як конкурентоспроможного працівника. Специфіка контингенту молоді у сучасних умовах, якій доводиться починати трудове життя, висуває особливі вимоги і до*

процесу її навчання. Ця обставина зумовлює постановку питання щодо впровадження у процес навчання інноваційних педагогічних технологій.

Сучасний педагог має виступати не стільки джерелом знань та контролюючим суб'єктом, скільки організатором самостійної активної пізнавальної діяльності учнів, їхнім консультантом і помічником. Потреба в оновленні освіти спричинила появу і поширення великої кількості нових підходів до організації навчально-виховного процесу, методів та технологій навчання та виховання.

Мета дослідження полягає в тому, щоб розкрити поняття інноваційних педагогічних технологій, розкрити основні методологічні вимоги, яким має відповідати будь-яка інноваційна технологія навчання. Модернізація системи освіти пов'язується, насамперед, із введенням в освітнє середовище інноваційних технологій, в основу яких покладені цілісні моделі навчально-виховного процесу, засновані на діалектичній єдності методології та засобів їх здійснення.

Аналіз останніх публікацій. У педагогічній інтерпретації інновація означає нововведення, що поліпшує хід і результати навчально-виховного процесу. Дослідники проблем педагогічної інноватики (О. Арламов, М. Бургін, В. Журавльов, В. Загвязинський, Н. Юсуфбекова, А. Ніколс та ін.) намагаються співвіднести поняття нового у педагогіці з такими характеристиками, як корисне, прогресивне, позитивне, сучасне, передове. Так, В. Загвязинський вважає, що нове у педагогіці – це не лише ідеї, підходи, методи, технології, які у таких поєднаннях ще не висувались або ще не використовувались, а й той комплекс елементів чи окремі елементи педагогічного процесу, які несуть у собі прогресивне начало, що дає змогу в ході зміни умов і ситуацій ефективно розв'язувати завдання виховання та освіти [3, с. 23]. Розрізняють поняття новація, або новий спосіб та інновація, нововведення. Новація – це сам засіб (новий метод, методика, технологія, програма тощо), а інновація – процес його освоєння.

Одні науковці (В. Сластьонін, Л. Подимова) вважають інновації комплексним процесом створення, розповсюдження та використання нового практичного засобу в галузі техніки, технології, педагогіки, наукових досліджень [3, с. 23]. Інші заперечують, що інновації не можуть зводитись до створення засобів. Так, І. Підласий вважає, що інновації – це ідеї, і процеси, і засоби, і результати, взяті в якості якісного вдосконалення педагогічної системи [3, с. 23].

Розбіжності у тлумаченні поняття спричинені неоднаковим баченням їх авторами сутнісного ядра, а також радикальності нововведень. Одні з них переконані, що інноваціями можна вважати лише те нове, яке має своїм результатом кардинальні зміни у певній системі, інші зараховують до цієї категорії будь-які, навіть незначні, нововведення.

Виклад основного матеріалу. Основу і зміст інноваційних освітніх процесів становить інноваційна діяльність, сутність якої полягає в оновленні педагогічного процесу, внесенні новоутворень у традиційну систему. Прагнення постійно оптимізувати навчально-виховний процес зумовило появу нових і вдосконалення використовуваних раніше педагогічних технологій різних рівнів і різної цільової спрямованості. Сьогодні у педагогічній лексиці міцно ввійшло поняття педагогічної технології. Існують різні погляди на розкриття цього поняття.

Технологія – це сукупність прийомів, що застосовуються в якій-небудь справі, майстерності, мистецтві.

Педагогічна технологія – сукупність засобів та методів відтворення теоретично обґрунтованих процесів навчання та виховання, що дозволяють успішно реалізовувати завдання освіти [2, с. 28].

Педагогічна технологія – сукупність психолого-педагогічних настановою, що визначають спеціальний набір та komponування форм, методів, засобів, прийомів навчання, засобів виховання; вона є організаційно-методичним інструментарієм педагогічного процесу [2, с. 28].

Педагогічна технологія – системна сукупність та порядок функціонування всіх особистісних, інструментальних та методологічних засобів, що використовуються для досягнення освітньої мети [2, с. 28].

Педагогічна технологія – це модель спільної педагогічної діяльності, продумана в усіх деталях з проектування, організації та проведення навчального процесу з безумовним забезпеченням комфортних умов для студента і викладача [1, с. 2].

Педагогічна технологія – це системний метод створення, застосування, визначення всього процесу викладання і засвоєння знань з використанням комп'ютера і людських ресурсів, завданням якого є оптимізація форм освіти (ЮНЕСКО) [2, с. 28].

Основними критеріями відбору інноваційних технологій є: перспективність, демократичність, гуманістичність, інтегративність, реалістичність, цілісність, керованість, економічність, актуальність. Оцінювати інновації доцільно за трьома основними критеріями: актуальність, корисність, реалістичність. Актуальність новацій пов'язана з можливістю і необхідністю розв'язати певну проблему саме зараз. Проблема означає невідповідність між реальним станом справ і бажаним, між об'єктивно існуючими проблемами і можливостями їх вирішити, між бажаними результатами і вибором способів їх досягнення. Проблема стає актуальною, коли постає необхідність розв'язати протиріччя для досягнення певної мети діяльності і конкретних результатів. Г. І. Коберник говорить: «Формування у студентів готовності до інноваційної діяльності передбачає, перш за все, глибоке вивчення теоретичних питань удосконалення навчально-виховного процесу, позитивних сторін педагогічних теорій, ідей та технологій, які вже досліджувалися і упроваджувалися у педагогічну практику. Тільки на основі ґрунтовної роботи щодо вивчення фундаментальних педагогічних теорій і технологій, осмислення механізму їх упровадження є можливість підвищити рівень підготовки майбутніх учителів до інноваційної діяльності у сфері навчання й виховання» [3].

Актуальними у даний час є такі інноваційні педагогічні технології навчання, що використовуються у програмі підготовки майбутнього вчителя: педагогічна технологія критичного мислення; технологія навчання як дослідження; інтегральна педагогічна технологія; технологія розвивального навчання; технології формування творчої особистості; технологія особистісно-орієнтованого навчання; технологія диференційованого навчання; технологія гуманістичного навчання; технологія

модульно-розвиваючого навчання; технологія групового навчання; технології індивідуалізації процесу навчання.

Особливо актуальними технологіями у цьому випадку виступає інтерактивне навчання, тобто діалогове, взаємодіюче. У процесі такого навчання студенти мають можливість обмінюватися думками, ідеями, пропозиціями, а викладач стає організатором спільної діяльності, ділової співпраці, творчого пошуку, створює атмосферу щирості, поваги. Під час інтерактивного навчання освітній процес організовується таким чином, що практично всі студенти виявляються залученими до процесу пізнання, мають можливість рефлексувати з приводу того, що вони знають і думають. Л. Пироженко та О. Пометун виділяють чотири групи інтерактивних технологій: інтерактивні технології кооперативного навчання; інтерактивні технології колективно-групового навчання; технології ситуативного моделювання; технології опрацювання дискусійних питань [2, с. 33].

Одним із засобів стимулювання пізнавальної активності в процесі навчання є технології опрацювання дискусійних питань. Дискусію розглядають як публічне обговорення певного спірного питання. Участь в дискусійних обговореннях розвиває критичне мислення, дає можливість визначити власну позицію, поглиблює знання з обговорюваної проблеми.

Ефективним способом розвитку навичок дискутування, на наш погляд, є метод ПРЕС [2, с. 67]. Ця технологія навчає майбутніх педагогів виробляти й формулювати аргументи, висловлювати думки з дискусійного питання у виразній та стислій формі, переконувати інших. Студенти отримують картки, у яких зазначено чотири етапи методу:

- 1) висловіть свою думку, поясніть, у чому полягає Ваша точка зору (починаючи зі слів Я вважаю, що...);
- 2) поясніть причину появи цієї думки, тобто на чому ґрунтуються докази (починайте зі слів Тому, що...);
- 3) наведіть приклади, додаткові аргументи на підтримку Вашої позиції, назвіть факти, які демонструють Ваші докази (Наприклад...);
- 4) узагальніть свою думку, зробіть висновок (Таким чином...).

Запропонована структура дозволяє студентам чіткіше й логічніше будувати власне висловлювання, аргументувати свою думку та впливати на співрозмовника в процесі дискусії. Ефективним доповненням до інтерактивних та інших сучасних технологій є проектна технологія, або як її ще називають, метод проектів.

Звичайно, говорячи про сучасні інноваційні технології не можна оминати увагою мультимедійні технології навчання. Мультимедіа – це комплекс апаратних і програмних засобів, що дозволяють користувачеві спілкуватися з комп'ютером, використовуючи різноманітні, природні для себе середовища: графіку, гіпертексти, звук, анімацію, відео. Використання мультимедійних засобів сприяє підвищенню інтенсивності й ефективності процесу навчання; створює умови для самоосвіти та дистанційної освіти, тим самим дозволяючи здійснювати перехід до безперервної освіти; у поєднанні з телекомунікаційними технологіями розв'язує проблему доступу до нових джерел різноманітної за змістом і формою представлення інформації.

Однією з поширених форм використання мультимедійних технологій є мультимедійна презентація, що створюється за допомогою програми *PowerPoint*. Сучасна мультимедійна презентація – це сукупність текстів, зображень, звуку, відео, анімації й інших засобів представлення інформації. Найбільш ефективним для людського сприйняття вважається використання в мультимедіа-презентації аудіовізуальної інформації, коли людина чує і бачить одночасно. Її особливістю є те, що вона може переглядатись однією або декількома особами, зберігатись на локальному комп'ютері або відтворюватись потоково з мережі [1].

Адаптивна система навчання з використанням інформаційних технологій має ряд переваг:

- дозволяє зменшити непродуктивні витрати живої праці вчителя;
- дає слухачам широкі можливості вільного вибору власної траєкторії;
- припускає диференціальний підхід до слухачів;
- підвищує оперативність і об'єктивність контролю й оцінки результатів;
- гарантує безперервний зв'язок у відносинах слухач-викладач;
- сприяє індивідуалізації навчальної діяльності;
- сприяє розвитку у слухачів продуктивних, творчих функцій мислення, росту інтелектуальних здібностей [3].

Висновки. Необхідність упровадження інформаційних технологій у навчально-виховний процес не викликає сумнівів. Однак варто зазначити, що нині у сфері освіти склалася своєрідна ситуація: можливості комп'ютера величезні, але серйозного впливу на масову практику освіти, що відповідає цим можливостям, поки що не здійснюється. Причина полягає, насамперед, у тому, що, незважаючи на наявність концептуальних розробок, методичні основи використання інформаційних технологій навчання потребують системного обґрунтування.

Таким чином, одним з найважливіших стратегічних завдань на сьогоднішньому етапі модернізації вищої освіти України є забезпечення якості підготовки спеціалістів на рівні міжнародних стандартів. Розв'язання цього завдання можливе за умови зміни педагогічних методик та впровадження інноваційних технологій навчання. Адже, завдання технології взагалі полягає у визначенні найбільш ефективних шляхів та засобів досягнення будь-яких цілей діяльності.

Список використаних джерел

1. Дудко Л.А. Роль інноваційних педагогічних технологій у становленні конкурентоспроможних спеціалістів / Л.А. Дудко // Мультиверсум. Філософський альманах. – К.: Центр культури. – 2004. – №39. – С. 1-4.

2. Гайдур М.І. Підготовка майбутніх вчителів до організації навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів в умовах інформаційного середовища: дис. кандидата пед. наук: 13.00.04 / Гайдур Михайло Іванович. – Я., 2010. – 278 с.

3. Коберник О.М. Підготовка майбутніх учителів до інноваційної педагогічної діяльності [Електронний ресурс] / О.М. Коберник, Г.І. Коберник. – Режим доступу: <http://studentam.net.ua>.

4. Піддубник В. Інформаційно-технологічний ресурс освіти в Україні / В. Піддубник // Українське суспільство – 2003. Соціологічний моніторинг.
5. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. – К., 2004.
6. Макарова О.О. Мультимедійна презентація як один з елементів активізації процесу навчання іноземній мові за професійним спрямуванням [Електронний ресурс] / О.О. Макарова, В.Г. Нікіфорова – Режим доступу: http://www.confcontact.com/2008oktInet_tezi/iy_makarova.htm.
7. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук. метод. посібн. / О.І. Пометун, Л.В. Пироженко. – К.: Видавництво А.С.К., 2004.–192 с.

Vasylyshyna N.

D.Sc. in Pedagogy, Associate Professor

Professor of the Foreign Languages and Translation Department

National Aviation University

SCIENTIFIC RESEARCH AS A «SILENT DIALOGUE» WITH THE INTERCULTURAL GLOBAL ACADEMIC COMMUNITY

Abstract. *The actuality of the chosen educational issue was reasoned with the fact that one of the requirements to your professional training is the ability to conduct a scientific research on your vocational area concerns. Moreover, it can be noted that recent years' surveys have demonstrated the contradictions between the forecasted demanded results of the thesis, papers on certain problem of the studying discipline and the real ones needed to be better and improved. Consequently, today's investigation is a set of research advices, hits, guidelines and recommendation on research methodology application of which, we hope, could make students' future researches of selected disciplinary problems much more successful and complete. The purpose of research is to discover answers to questions through the application of scientific procedure. The main task of research is to find out the truth which is hidden and which has not been discovered as yet with regard to the research meaning, research objectives, research motivation proposed in contemporary findings.*

Key words: *intercultural communication, a research problem, «problem blindness», a scientific undertaking, motivation, the casual explanation, scientific tools, concepts and theories, the scientific procedures, the criteria, to reveal significance.*

Анотація. *Актуальність обраного освітнього питання обґрунтовувалась тим, що однією з вимог до вашої професійної підготовки є вміння вести наукове дослідження за фахом. Крім того, можна відзначити, що наукові результати останніх років продемонстрували суперечності між прогнозованими затребуваними результатами дипломних робіт, робіт з певної проблеми досліджуваної дисципліни та реальними, які потребують покращення та вдосконалення. Отже, сьогоденнє дослідження – це сукупність дослідницьких ідей, висновків, звернень, вказівок та рекомендацій щодо застосування методології дослідження, які, сподіваємось, зроблять подальші наукові доробки студентів окремих дисциплінарних проблем значно успішнішими та повнішими. Мета дослідження полягає в тому, щоб знайти відповіді на запитання шляхом застосування наукової процедури. Основними завданнями дослідження є виявлення прихованої і ще не відкритої істини щодо сенсу дослідження, цілей дослідження, мотивації дослідження, запропонованих у сучасних висновках.*

Ключові слова: *міжкультурна комунікація, дослідницька проблема, «проблемна сліпота», наукове дослідження, мотивація, науковий інструментарій, концепції та теорії, наукові процедури, критерії, виявлення значущості.*